

 YouTube Selin Hoca

 selinhoca
Instagram

EŞEYSİZ ÜREME

EŞEYSİZ ÜREME

ÜREME

- ✓ Canlıların kendine benzeyen yavrular meydana getirerek nesillerini devam ettirmelerine **üreme** denir.
- ✓ Canlılar üreme davranışını içgüdüsel olarak gerçekleştirir ve iki şekilde üreme görülür.

EŞEYSİZ ÜREME

- ✓ Bir canlının döllenme olmadan kendine benzer yavrular meydana getirdiği üremeye **eşeysiz üreme** denir.
- ✓ Temelinde mitoz bölünme vardır. **(Genellikle)** Ancak, bir canlının üreme sırasında mitoz bölünme yapması **eşeysiz üreme yaptığına kanıt oluşturmaz.**
- ✓ Döllenme görülmez.
- ✓ Genetik çeşitlilik görülmez. **(Mutasyon hariç)**
- ✓ Tek ya da çok hücreli canlılarda görülebilir.
- ✓ Değişen çevre şartlarına dayanıksız yavrular oluşur.

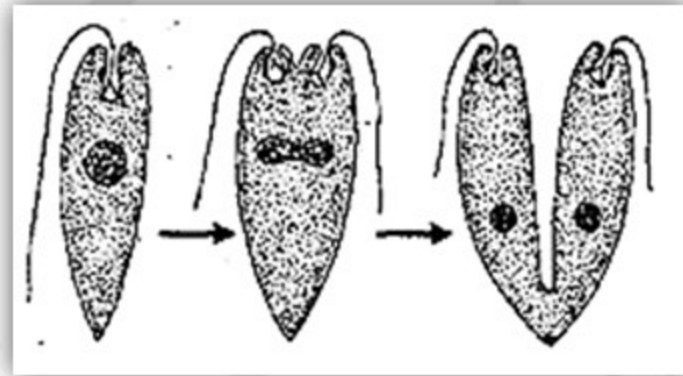
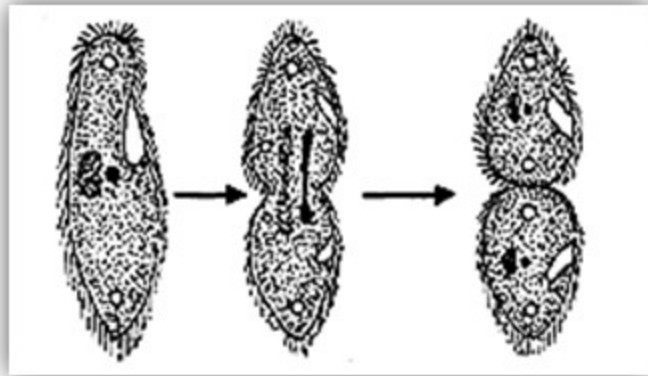
EŞEYSİZ ÜREME

1) Bölünerek Üreme: Tek hücreli canlılarda ana hücrenin ikiye bölünmesi ile gerçekleşen eşeysiz üremeye **bölünerek üreme** denir.

✓ Bölünme sonucunda hemen hemen eşit büyüklükte iki hücre oluşur. Bakteri, arke, amip, öglena, paramesyum gibi canlılar bu şekilde ürerler.

✓ Prokaryotlarda, ikiye bölünme genetik maddenin eşlenmesi ve hücrenin sitoplazmasının ikiye bölünmesi şeklinde gerçekleşir. (Bu bir mitoz bölünme değildir.)

✓ Ökaryot tek hücrelilerde ise, mitoz bölünme sonundaki sitokinezin şekli canlıdan canlıya farklılık gösterebilir. Örneğin; paramecium enine bölünür, öglena boyuna, amip ise her şekilde bölünme yapabilir.

EŞEYSİZ ÜREME

2) Tomurcuklanarak Üreme: Ana canlıda oluşan bir çıkıntının büyüyerek ana canlının küçük halini oluşturduğu eşeysiz üremeye **tomurcuklanarak üreme** denir.

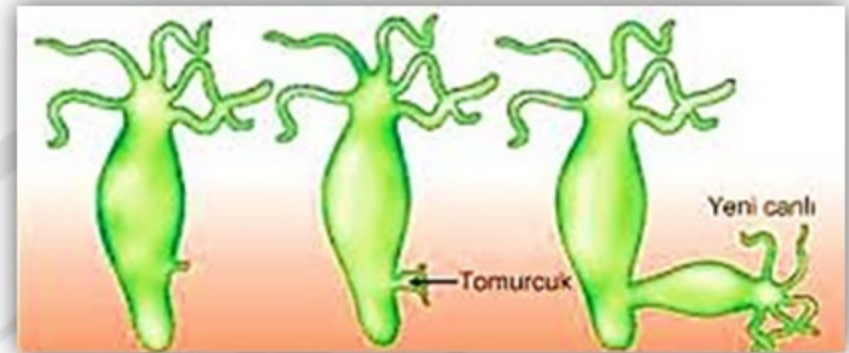
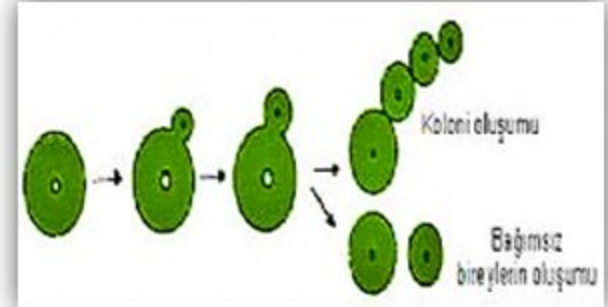
✓ Tek ya da çok hücreli canlılarda görülebilir. Bira mayası, hidra, sünger... gibi canlılarda görülür.

✓ **Bira mayasında** mitoz bölünme meydana gelir. Ancak sitokinez gerçekleştirilirken oluşan hücrelerin sitoplazması eşit olmaz. Oluşan hücrelerde biri diğerine göre çok küçüktür bu hücreye **tomurcuk** denir.

✓ **Hidrada** vücudun belirli bir bölgesinde çıkıntı oluşur.

Bu çıkıntı mitoz bölünmeler ile büyütülerek tomurcuk oluşturulur.

✓ Tomurcuk ana bireyden ayrılıp tek başına yaşayabilir ya da ana birey üzerinde kalıp başka tomurcuklarla birlikte koloni oluşturabilir.

EŞEYSİZ ÜREME

3) Sporla Üreme: Çevre şartlarına dayanıklı ve başka bir üreme hücresi ile birleşmeden çimlenerek yeni bir canlıyı oluşturabilen n kromozomlu üreme hücrelerine **spor** denir. Spor üreterek yapılan üremeye ise **sporla üreme** denir.

✓ Spor oluşturarak üreyen canlıların hayat döngüsünde eşeyli üreme ve eşeysiz üreme beraber görülür. Bu canlılar eşeysiz üreme ile eşeyli üremeyi sırayla gerçekleştirir. Buna **metagenez (döl almaşığı)** denir.

✓ Tohumuz bitki (eğrelti otu, kara yosunları...), cıvık mantar, mantar ve alg gibi canlılarda görülür.

